Муқәддәс Китап

Инжил 20-қисим

«Яқуп»

© Муқәддәс Китап 2012

CC BY-SA 4.0

www.mukeddeskalam.com

«Уйғурчә Муқәддәс тәрҗимиси»

Инжил 20-қисим

«Яқуп»

(Расул Яқуп язған мәктуп)

Кириш сөз

Ишинимизки, ушбу хәтниң муәллипи Рәббимиз Әйсаниң бир қосақ иниси Яқуп еди. Бу көзқаришимизға «қошумчә сөз»имиздә бир нәччә сәвәпләрни көрситимиз.

Ушбу хәтниң йезилиш обикти ким? Расул хәтни «тарқақ муһаҗирлар»ға язиду. Ундақта улар кимләр?

«Тарқақ туруватқан муһаҗирлар»

Асурийәниң вә кейинки Бабил империйәсидин башлап, Исраилниң он икки қәбилиси дунияниң булуң-пучқақлириға тарқилип кәткән еди. Парс империйәси бу Йәһудий муһаҗирларниң өз жути Қанаан (Пәләстин)ға қайтишиға рухсәт қилған еди. Һалбуки, пәқәт аз бир қисмила вәтинигә қайтти — улар «хәлиқниң қалдиси» яки «Худаниң қалдиси», бәзидә пәқәт «қалди» дәп аталди («Йәш.» 10:20-22ни көрүң). Қайтмиған көп қисми «тарқақ муһаҗирлар» (грек тилида «диаспора») дәп атилатти. Демәк, Яқуп ушбу хәтни бу Йәһудий муһаҗирлар арисидики етиқатчиларға язған. Хәт Йәһудий ишәнгүчиләргә, шундақла Йәһудий җамаәтләргә йезилған болсиму, сөзлириниң һәммиси Йәһудий әмәс («ят әлликләр»дин яки «ят таипиләр»дин) башқа етиқатчиларғиму охшаш инавәтликтур. Чүнки Әйса Мәсиһниң җамаитидә түп җәһәттин «Йәһудий» яки «Йәһудий әмәс» дегән пәриқ зади мәвҗуд әмәс («Гал.» 3:28 — «Мәсиһдә нә Йәһудий болмайду нә Грекләр (Йәһудий әмәсләр, демәк) болмайду»). Амма биз бәлким Яқуп немишкә ушбу хәтни алаһитән Йәһудий етиқатчиларға язиду, дәп соришимиз мүмкин. Биз «қошумчә сөз»имиздә хәтниң бу алаһидилиги тоғрилиқ тохтилимиз. Бирақ, хәтниң муһим темиси болса етиқатта алдинип кәтмәсликкә қарита агаһландуруш һәмдә шундақла һәқиқий етиқатниң алаһидиликлирини баян қилиштин ибарәт. Дана бир алимниң ейтқинидәк: «Муқәддәс китап дәрслик китап әмәс, бәлки адәмләргә ақ-қарини пәриқләндүргүзидиған китаптур» — демәк, муқәддәс китап бизниң Мәсиһниң һәқиқий етиқадида болған-болмиғанлиғимизни көрситип бериду. Адәмдә һәқиқий етиқат болса, бундақ етиқат мәзкур адәмни пүтүн вуҗудини Худаға тапшурушқа, шундақла Униңдинла кәлгән даналиқ билән яшашқа елип бариду. Ундақ етиқат дайим мевилиридә көрүниду; мевисиз етиқат һәқиқий етиқат әмәстур. Немила болмисун ундақ мевисиз етиқат башқиларни алдаш болмиғандиму, өз-өзини алдаш болуп, дозаққа баридиған нурғун йоллардин биридур.

Ушбу мәктуп бәлким миладийә 63-жиллирида йезилған.

Мәзмун: —

1. Синилиш; даналиқ вә аздурулуш (1-бап, 1-18-айәтләр)
2. Аңлаш вә ижра қилиш (1-бап, 19-27-айәтләр)
3. Худа алдида инсанға йүз-хатирә қилмаслиқ (2-бап 1-13-айәтләр)
4. Етиқат вә әмәлийәт (2-бап 14-26-айәтләр)
5. Тилни тизгинләш (3-бап)
6. Бу дунийдикиләрниң қилмишлириға әгәшмәңлар (4-баптин 5-бап 6-айәткичә)
7. Сәвирчан болуш вә дуа қилиш (5-бап 7-20-айәтләр)

••••••••

Яқуп

«Расул Яқуп язған мәктип»

1 1 Худаниң вә Рәббимиз Әйса Мәсиһниң қули болған мәнки Яқуптин тарқақ туруватқан
муһаҗир он икки қәбилигә салам!

Етиқат вә синақ

2 И қериндашлирим, һәр қандақ синақларға дуч кәлсәңлар, буни зор хошаллиқ дәп
билиңлар. 3 Чүнки силәргә мәлумки, бундақ етиқадиңларниң синилиши силәрдә
сәвир-чидамлиқ шәкилләндүриду; 4 сәвир-чидамлиқниң хислити қәлбиңларда туруп
шундақ пишип йетилсунки, шуниң билән силәр пишқан, мукәммәл вә кәм-кутисиз бо-
лисиләр. 5 Бирақ әгәр араңлардики бириси даналиққа муһтаҗ болса, һәммигә сехийлиқ
билән беридиған шундақла әйиплимәйдиған Худадин тилисун. Шуниң билән униңға
чоқум ата қилиниду.
6 Бирақ у һеч делиғул болмай ишәш билән тилисун; чүнки делиғул киши худди шамалда
урулуп уян-буян йәлпүнгән деңиз долқуниға охшайду. 7 Ундақ киши Рәбдин бирәр нәр-
сигә еришимән, дәп һеч хиял қилмисун; 8 ундақлар үҗмә көңүл болуп, барлиқ йоллири-
да тутами йоқ адәмдур.

Намратлиқ вә байлиқ

9-10 Намрат болған қериндаш өзиниң жуқуриға көтирилгәнлигигә тәнтәнә қилсун; бай
болған қериндаш болса, өзиниң төвән қилинғанлиғиға тәнтәнә қилсун, чүнки у от-чө-
пләрниң чечәклиридәк тозуп кетиду. 11 Қуяш чиқип қизиғанда, от-чөпләрни қурутиду,
гүллири тозуп кетиду-дә, униң гөзәллиги йоқилиду; бай адәмләр худди шуниңға ох-
шаш, өз һәләкчилигидә йоқилиду.

Синилиш вә аздурулуш

12 Синақларға сәвирчанлиқ билән бәрдашлиқ бәргән киши нәқәдәр бәхитлик-һә! Чүнки
у синақтин өткәндин кейин, Худа Өзини сөйгәнләргә вәдә қилған һаят таҗиға муйәссәр

1:1 **«Худаниң вә Рәббимиз Әйса Мәсиһниң қули болған мәнки Яқуп...»** — Яқуп мошу сөзлиридә өзини «расул» дәп атимайду. Лекин «қошумчә сөз»имиздә көрситимизки, у һәқиқәтән бир расул, шуңа униң ушбу хетини «расуллуқ һоқуқ» билән йезилған, дәп ишинимиз. Хәт Йәһудий болған етиқатчиларға йезилған, әлвәттә. «Тарқақ муһаҗир он икки қәбилә» тоғрилиқ «кириш сөз»имизни көрүң.
–«Қул» дегән уқум тоғрилиқ «Тәбирләр»имизни көрүң.

1:1 Рос. 8:1; 1Пет. 1:1.

1:2 Мат. 5:11; Рим. 5:3; 1Пет. 1:6.

1:3 Рим. 5:3; 1Пет. 1:7.

1:5 Пәнд. 2:3; Йәр. 29:12; Мат. 7:7; 21:22; Мар. 11:24; Юһ. 16:24; 1Юһа. 3:22; 5:14.

1:9-10 **«Намрат болған қериндаш өзиниң жуқуриға көтирилгәнлигигә тәнтәнә қилсун»** — «өзиниң жуқуриға көтирилгәнлиги» — демәк, бириси Мәсиһкә етиқат бағлисила, мәйли қанчилик намрат болсун Худаға йеқин болған алийҗанаб, интайин имтиязлиқ орун һәм мунасивәттин бәһримән болиду. **«бай болған қериндаш болса, өзиниң төвән қилинғанлиғиға тәнтәнә қилсун, чүнки у от-чөпләрниң чечәклиридәк тозуп кетиду»** — бай адәм Әйса Мәсиһ арқилиқ етиқат бағлиғинида өзиниң барлиқ байлиқлирини Худа алдида һеч нәрсә әмәс дәп билип, өзини төвән тутмиса, Худаниң падишалиғиға кирәлмәйду. «Бай адәмниң Худаниң падишалиғиға кириши төгиниң йиңнининиң көзидин өтүшидинму тәс» *(«Мат.» 19:24)*.

1:11 Йәш. 40:6, 7; 1Кор. 7:31; Яқ. 4:14; 1Пет. 1:24; 1Юһа. 2:17.

болиду. [13] Адәм аздурулушқа дуч кәлгәндә «Худа мени аздуруватиду» демисун. Чүнки
Худа яман ишлар билән аздурулуши мүмкин әмәс һәм башқиларни аздурмайду. [14] Бәлки
бириси аздурулғанда, өз һәвәс-нәпси қозғилип, уларниң кәйнигә киргән болиду; [15] ан-
дин һәвәс-нәпс һамилдар болуп гунани туғиду; гуна өсүп йетилип, өлүмгә елип бариду.
[16] Шуңа сөйүмлүк қериндашлирим, алдинип қалмаңлар! [17] Барлиқ жүксәк сехийлиқ вә
һәр бир мукәммәл илтипат жуқуридин, йәни асмандики барлиқ йоруқлуқларниң Ати-
сидин чүшүп келиду; Униңда һеч қандақ өзгириш болмайду яки Униңда «айлиниш»
билән һасил болидиған көләңгиләрму болмайду. [18] У бизни Өзи яратқан барлиқ мәвжу-
датларниң ичидә Өзигә дәсләп пишқан мевидәк болсун дәп, Өз ирадиси бойичә бизни
һәқиқәтниң сөз-калами арқилиқ туғдурди.

Аңлаш вә ижра қилиш

[19] Шуниң билән, и сөйүмлүк қериндашлирим, һәр адәм аңлашқа тез тәйяр турсун,
сөзләшкә алдиримисун, ғәзәплинишкә алдирмисун. [20] Чүнки инсанниң ғәзиви Худаниң
һәққанийлиғини елип кәлмәйду. [21] Шуниң үчүн, барлиқ ипласлиқларни вә қиниңларға
патмайватқан рәзилликни ташлаңлар, қәлбиңларда йилтиз тартқузулған, силәрни
қутқузалайдиған сөз-каламни кәмтәрлик-мөминлик билән қобул қилиңлар.
[22] Амма өз-өзәңларни алдап пәқәт сөз-каламни аңлиғучилардин болмаңлар, бәлки уни
ижра қилғучилардин болуңлар. [23-24] Чүнки бириси сөз-каламни аңлап қоюпла, уни ижра
қилмиса, у худди әйнәктә өзиниң әйни қияпитигә қарап қоюп, кетип қалған кишигә
охшайду; чүнки у өз турқиға қарап болуп, чиқипла, шу һаман өзиниң қандақ екәнлиги-

1:12 **«Худа Өзини сөйгәнләргә вәдә қилған һаят тажиға муйәссәр болиду»** — мошу йәрдә грек тилида «Худа» пәқәт «У» билән ипадилиниду.

1:12 Аюп 5:17; Мат. 10:22; 19:28, 29; 2Тим. 4:8; 1Пет. 5:4; Вәһ. 2:10.

1:17 **«Барлиқ жүксәк сехийлиқ вә һәр бир мукәммәл илтипат жуқуридин, йәни асмандики барлиқ йоруқлуқларниң Атисидин чүшүп келиду; Униңда һеч қандақ өзгириш болмайду яки Униңда «айлиниш» билән һасил болидиған көләңгиләрму болмайду»** — «пүткүл йоруқлуқларниң Атиси» дегәнлик ибарә бәлким һәм Худаниң барлиқ қуяш-юлтузларниң Ятатқучиси һәм шундақла пәриштиләрниң Яратқучиси екәнлигини көрситиши мүмкин. Муқәддәс китапта пәриштиләрниң дайим юлтузлар билән мунасивити бар екәнлиги көрситилиду *(мәсилән, «Аюп» 38:7, «Зәб.» 146:4ни көрүң)*.

–*(1)* Худа һәрдайим биздин жуқурида туриду; *(2)* Худа һәрдайим бизгә һәм жисманий һәм роһий йоруқлуқ бериду; *(3)* қуяш айлиниши яки қайрилиши билән көләңгә һасил қилиду. Әммә Худада көләңгә яки қараңғулуқ дегән мәвжут әмәс; у һеч «айланмай», һеч өзгәрмәй һәрдайим чүштики қуяштәк дәл үстимиздә туруп күчлүк нурини вә илтипатлирини *(17-айәт)* үстимизгә сехийлиқ билән чачиду.

1:17 Пәнд. 2:6; Йәш. 14:27; 46:10; Мал. 3:6; Рим. 11:29; 1Кор. 4:7.

1:18 **«У бизни Өзи яратқан барлиқ мәвжудатларниң ичидә Өзигә дәсләп пишқан мевидәк болсун дәп,...»** — «дәсләп пишқан мевә», әң бурун елинған һосул болса, Худаға алаһитән атилатти. Демәк, пүткүл каинат Худаға бойсуниду вә тәвә болиду; лекин каинатниң ичидә Мәсиһгә етиқат бағлиғучилар «дәсләп пишқан мевә» сүпитидә биринчи болуп Униңға беқинип тәвә болуп, «һәқиқий, роһий» сәҗдә қилиду. **«... Өз ирадиси бойичә бизни һәқиқәтниң сөз-калами арқилиқ туғдурди»** — мошу йәрдә Худаниң бу «туғдуруш»и жисманий һаят әмәс, бәлки Муқәддәс Роһидин туғдурғанлиғини, йәни роһий һаятқа, мәңгүлүк һаятқа туғдуруп ериштүргәнлигини көрситиду.

– –«Дәсләп пишқан мевиси» яки «тунжа һосул мевиси» Худаға алаһидә атилатти *(«Яр.» 49:3, «Чөл.» 18:3, «Қан.» 18:1-4, «2Тар.» 31:5ни көрүң)*.

1:18 1Кор. 4:15; Гал. 4:19; 1Пет. 1:23.

1:19 Пәнд. 17:27; Топ. 5:1.

1:20 **«Чүнки инсанниң ғәзиви Худаниң һәққанийлиғини елип кәлмәйду»** — «Худаниң һәққанийлиғи»: *(1)* Худаниң һәққаний өлчими; *(2)* Худа алдида адил яки һәққаний болған ишлар; *(3)* Худа инсанниң етиқади үчүн униңға ата қилидиған һәққанийлиғини көрситиду. Бизниңчә «Худаниң һәққанийлиғи» *(3)*ни көрситиду; чүнки Худаниң Өзи ата қилған һәққанийлиғи болмиса, инсанлар арисида һәр қандақ башқа адиллиқ яки һәққанийлиқ болуши мүмкин әмәс.

1:21 **«...силәрни қутқузалайдиған сөз-каламни кәмтәрлик-мөминлик билән қобул қилиңлар»** — «силәрни» грек тилида «жениңларни».

1:21 Рим. 13:12; Кол. 3:8.

1:22 Мат. 7:21; Луқа 11:28; Рим. 2:13; 1Юһа. 3:7.

ни унтуйду. [25] Лекин әшу кишиләрни әркинликкә ериштүридиған мукәммәл қанунға
әстайидиллиқ билән давамлиқ қарап, унтуғақ аңлиғучи болмай, бәлки униң ичидә
яшап иҗра қилғучи болған киши ишлирида бәхитлик қилиниду.
[26] Бириси өзини ихласмән адәммән дәп һесаплиған, лекин тилини тизгинлимигән бол-
са, өзини өзи алдайду; бундақ кишиниң ихласмәнлиги беһудиликтур. [27] ХудаАтимиз-
ниң нәзиридики пак вә дағсиз ихласмәнлик шуки, қийинчилиқта қалған житим-йесир,
тул хотунларни йоқлап, уларға ғәмхорлуқ қилиш вә өзини бу дунияниң булғишидин
дағсиз сақлаштур.

Һәммә адәмгә охшаш муамилә қилиш

2 [1] Қериндашлирим, шан-шәрәп Егиси болған Рәббимиз Әйса Мәсиһниң етиқат йолини
тутқан екәнсиләр, адәмниң ташқи қияпитигә қарап муамилә қилидиғанлардин
болмаңлар. [2] Чүнки синагогиңларға алтун үзүк тақиған, есил кийингән бир бай билән
тәң җул-җул кийингән бир кәмбәғәл кирсә, [3] силәр есил кийингәнни әтиварлап «Төргә
чиқип олтарсила!» десәңлар, кәмбәғәлгә, «У йәрдә тур!» яки «Аяқ тәрипимдә олтар!»
десәңлар, [4] өз ара айримичилиқ қилған вә инсанлар үстидин яман нийәт һөкүм
чиқарғучилардин болған болмамсиләр?!
[5] Қулақ селиңлар, и сөйүмлүк қериндашлирим — Худа бу дуниядики кәмбәғәлләрни
етиқатта бай болуш һәмдә уларни Өзини сөйгәнләргә беришкә вәдә қилған падиша-
лиғиға мирасхор болушқа таллиған әмәсму? [6] Бирақ силәр кәмбәғәлләрни көзгә илми-
диңлар! Байлар силәрни әзгән вә сот-сорақларға сөригән әмәсму? [7] Үстүңларға қоюлған
әшу мубарәк намға күпүрлүк қиливатқанлар йәнә шу байлар әмәсму?
[8] Муқәддәс язмилардики «хошнаңни өзәңни сөйгәндәк сөй» дегән шаһанә қанунға

1:23-24 **«Чүнки бириси сөз-каламни аңлап қоюпла, уни иҗра қилмиса, у худди әйнәктә өзиниң әйни қияпитигә қарап қоюп, кетип қалған кишигә охшайду; чүнки у өз турқиға қарап болуп, чиқипла, шу һаман өзиниң қандақ екәнлигини унтуйду»** — бу адәмниң «әйни қияпитигә қараш»и өзигә бәлким йүзидә дағ-нуқсан болғанлиғини көрсәтсә керәк — демәк, Худаниң сөзигә қариса өз гунайини көриду; лекин көңлини тезла башқа ишқа бөлүши билән гунайини унтуйду.
1:23-24 Луқа 6:47.
1:25 **«әшу кишиләрни әркинликкә ериштүридиған мукәммәл қанунға әстайидиллиқ билән давамлиқ қарап...»** — «адәмни әркинликкә ериштүридиған қанун» грек тилида «әркинликниң қануни». Демәк, йеңи әһдә, йәни хуш хәвәр. «Әркинлик» — адәмни гуна вә өз гуналиқ тәбиити, өлүм вә дозақтин азат қилидиған әркинлик, әлвәттә.
1:25 Мат. 5:19.
1:26 Зәб. 33:14; Яқ. 3:6; 1Пет. 3:10.
1:27 **«Худаатимизниң нәзиридики пак вә дағсиз ихласмәнлик шуки, қийинчилиқта қалған житим-йесир, тул хотунларни йоқлап,... »** — грек тилида мошу «йоқлаш» дегән пеилниң өзи ғәмхорлуқ қилиш, инсанниң һалидин хәвәр елишни өз ичигә алиду. Шуниң билән бу сөзни мошу йәрдә һәм «йоқлаш» һәм «ғәмхорлуқ қилиш» дәп тәрҗимә қилдуқ.
2:1 **«шан-шәрәп Егиси болған Рәббимиз Әйса Мәсиһ»** — «шан-шәрәп Егиси болған» грек тилида «Улуқлуқниң Өзи болған» яки «*(Худаниң)* улуқлуғиниң Өзи болған». Шан-шәрәпниң Егисиниң алдида болсақ, бай-намратлиқ дегәндәк пәриқләрниң әһмийити йоқ болуп кетиду.
2:1 Лав. 19:15; Қан. 16:19; Пәнд. 24:23; Мат. 22:16.
2:2 **«... синагогиңларға алтун үзүк тақиған, есил кийингән бир бай билән тәң җул-җул кийингән бир кәмбәғәл кирсә,...»** — «Тәбирләр»дики «синагог» тоғрилиқ мәзмунни көрүңлар. Мошу йәрдә етиқатчи болған Йәһудийларниң мәхсус жиғилиш ибадәт сорунлирини көрситиду.
2:3 **«силәр есил кийингәнни әтиварлап «төргә чиқип олтарсила!» десәңлар, кәмбәғәлгә, «у йәрдә тур!» яки «аяқ тәрипимдә олтар!» десәңлар, ...»** — «аяқ тәрипимдә» грек тилида «тәхтипәрим түвидә» билән ипадилиниду.
2:5 Мис. 20:6; 1Сам. 2:30; Пәнд. 8:17; Мат. 5:3; Юһ. 7:48; 1Кор. 1:26-29.
2:7 **«Үстүңларға қоюлған әшу мубарәк намға күпүрлүк қиливатқанлар йәнә шу байлар әмәсму?»** — «үстүңларға қоюлған әшу мубарәк нам»: — адәм Әйса Мәсиһкә етиқат бағлиған болса, Худа алдида Мәсиһ Әйсаниң нами шу кишиниң үстигә қоюлған болиду. Демәк, у Мәсиһгә мәнсуп, Худа у кишини «Мениңки», «Мәсиһниң адими» дәп Өз намини мошу кишиниң «үстигә қоюш»тин баш тартмайду. Тәврат, «2Тар.» 7:14, «Ам.» 9:11-12, «Йәш.» 63:19, «Йәр.» 14:9, 15:16, «Дан.» 9:19, «Рос.» 15:17ни көрүң).

һәқиқий әмәл қилсаңлар, яхши қилған болисиләр. [9] Лекин кишиләргә икки хил көз билән қарисаңлар, гуна қилған болисиләр, Тәврат қануни тәрипидин хилаплиқ қилғучилар дәп бекитилисиләр. [10] Чүнки бир киши пүтүн Тәврат қануниға әмәл қилдим дәп туруп, һәтта униңдики бирла әмиргә хилаплиқ қилса, у пүтүн қанунға хилаплиқ қилғучи һесаплиниду. [11] Чүнки: «зина қилма» Дегүчи һәм «қатиллиқ қилма»му дегән. Шуңа, зина қилмисаңларму, лекин қатиллиқ қилған болсаңлар, йәнила пүтүн Тәврат қануниға хилаплиқ қилған билән баравәр болисиләр. [12] Шуңа сөз-әмәллириңлар адәмни әркинликкә ериштүридиған қанун алдида сорақ қилинидиғанларниң салаһийитигә уйғун болсун. [13] Чүнки башқиларға рәһим қилмиғанларниң үстидин чиқиридиған һөкүм рәһимсиз болиду. Әнди «рәһим қилиш» «һөкүм чиқириш»ниң үстидин ғәлибә қилип тәнтәнә қилиду.

Етиқат вә әмәлийәт

[14] И қериндашлирим! Бириси ағзида, «Мәндә етиқат бар» дәп туруп, амма униңда мунасип әмәллири болмиса, униң немә пайдиси? Бундақ етиқат уни қутқузаламду? [15-16] Әнди әгәр ака-ука яки ача-сиңиллардин бири ялаңач қалса яки күндилик йемәклиги кам болса, силәрдин бири уларға: «Худаға аманәт, кийимиңлар пүтүн, қосиғиңлар тоқ қилинғай!» дәп қоюпла, тениниң һаҗитидин чиқмиса, буниң немә пайдиси? [17] Шуниңға охшаш ялғуз етиқатла болуп, униңға мунасип әмәллири болмиса, бундақ етиқат өлүк етиқаттур. [18] Лекин бәзибир адәмләр: «Сәндә етиқат бар, мәндә болса әмәл бар» дәп талишиду. Лекин мән: «Әмәлсиз болған етиқадиңни маңа көрситә қени?!», «Мән етиқа-

2:8 «Муқәддәс язмилардики «хошнаңни өзәңни сөйгәндәк сөй» дегән шаһанә қанунға һәқиқий әмәл қилсаңлар...» — «шаһанә қанун» дегән бу интайин қизиқ ибарә тоғрилиқ «қошумчә сөз»имизни көрүң.

2:8 Лав. 19:18; Мат. 22:39; Мар. 12:31; Рим. 13:9; Гал. 5:14; Әф. 5:2; 1Тес. 4:9.

2:9 «Лекин кишиләргә икки хил көз билән қарисаңлар, гуна қилған болисиләр, Тәврат қануни тәрипидин хилаплиқ қилғучилар дәп бекитилисиләр» — оқурмәнләргә шу иш аянки, Йәһудий қериндашлар Тәврат қанунини яхши билгәчкә, уларниң шу билимдин тәкәббурлишип кетиш хәвпи бардур. Лекин расул Яқуп уларға агаһландуридуки, Тәврат қануниға әмәл қилай десәң, әнди инсанға болған муамилимигә қаритилған әмирләр ичидә «хошнаңни өзәңни сөйгәндәк сөй» дегән әмир әң қаттиқ тәләптур, «кишиләргә икки хил көз билән қараш» шу әмригә хилап.

–Пәқәт «адәмни әркинликкә ериштүргән қанун»ни, йәни «йеңи әһдә»ни *(1:25, 2:12-айәтләр)* өзиниңки қилған киши шу әмиргә әмәл қилалайду; **әшу** қанунда *(йеңи әһдә, демәк)* тәкәббурлишиш дегән иш қәтъий йоқтур.

2:10 «Чүнки бир киши пүтүн Тәврат қануниға әмәл қилдим дәп туруп, һәтта униңдики бирла әмиргә хилаплиқ қилса, у пүтүн қанунға хилаплиқ қилғучи һесаплиниду» — бу баян бәлким оқурмәнләргә һәйран qаларлиқ иш болиду. «Гал.» 3:10да мундақ дейилиду — «Лекин Тәврат қануниға әмәл қилимиз дәп жүргәнләр болса һәммиси ләнәткә қалиду. Чүнки муқәддәс язмиларда мундақ йезилған: «Тәврат қанунида йезилған һәммә әмирләргә үзлүксиз әмәл қилмайватқан һәр бир киши ләнәткә қалиду»». Чүнки Худаниң инсанларға болған адил, муқәддәс тәливи инсанларниң толуқ пак-муқәддәс болушидин ибарәттур. Худаниң тәливигә әмәл қилишида «100□»тин төвән болса болмайду. Шуңа, Худа бизни авал қутқузмиса уни һеч хурсән қилалмаймиз.

2:10 Қан. 27:26; Мат. 5:19; Гал. 3:10.

2:11 ««зина қилма» Дегүчи һәм «қатиллиқ қилма»му дегән...» — ««зина қилма» дегүчи» Худа Өзи, әлвәттә.

2:11 Мис. 20:13,14; Қан. 5:17,18; Мат. 5:27.

2:12 «Шуңа сөз-әмәллириңлар адәмни әркинликкә ериштүридиған қанун алдида сорақ қилинидиғанларниң салаһийитигә уйғун болсун» — 1:25ни көрүң. «Адәмни әркинликкә ериштүридиған қанун» — грек тилида «әркинликниң қануни». Демәк, йеңи әһдә, йәни хуш хәвәр. «Әркинлик» — адәмни гуна вә өз гуналиқ тәбиити, өлүм вә дозақтин азат қилидиған әркинлик, әлвәттә.

2:13 «Чүнки башқиларға рәһим қилмиғанларниң үстидин чиқиридиған һөкүм рәһимсиз болиду. Әнди «рәһим қилиш» «һөкүм чиқириш»ниң үстидин ғәлибә қилип тәнтәнә қилиду» — ««рәһим қилиш» «һөкүм чиқириш»ниң үстидин ғәлибә қилип тәнтәнә қилиду». Тәврат дәвридә «Көзгә көз, чишқа чиш» дегән қанун һөкүм сүрәтти. Бу адиллиқ, әлвәттә. Бирақ Тәвраттики адил қанун бойичә һәммимиз дозаққа чүшишимиз керәк! Әнди Инҗил дәври кәлди, Әйса Мәсиһ Өзи бизниң гуналиримизни Өз үстигә алди; Худа шуниң билән бизгә рәһимдиллиқ көрситиш йолини ачти. Шуниң билән «рәһимдиллиқ» «һөкүм чиқириш»ниң үстидин ғәлибә қилип тәнтәнә қилиду» вә биз Худаға әгишип башқиларға рәһим көрситишимизгә тоғра келиду.

2:13 Мат. 6:15; 18:35; Мар. 11:25; Луқа 16:25.

2:14 Мат. 7:26; Яқ. 1:23.

2:15-16 Луқа 3:11; 1Юһа. 3:17.

димни әмәлләр билән көрситимән» дәймән. [19] — Сән «Худа бир» дәп ишинисән — Барикалла! Лекин һәтта жинларму шуниңға ишиниду, шундақла қорқуп дир-дир титрәйду ғу!. [20] Әй, қуруқ хиял адәм! Әмәллири йоқ етиқатниң өлүк етиқат екәнлигини қачанму биләрсән?. [21] Атимиз Ибраһим өз оғли Исһақни қурбангаһ үстигә сунғанда өз әмили арқилиқ һәққаний дәп жакаланған әмәсму?. [22] Әнди шуни көрүвелишқа болидуки, униң етиқади мунасип әмәлләрни қилди вә етиқади әмәлләр арқилиқ мукәммәл қилинди.
[23] Мана бу иш Тәвраттики: «Ибраһим Худаға етиқат қилди. Бу униң һәққанийлиғи һесапланди» дегән язмини испатлайду, шундақла у «Худаниң дости» дәп аталди. [24] Буниңдин шуни көрәләйсиләрки, инсанлар етиқади биләнла әмәс, бәлки әмәллири билән һәққаний дәп жакалиниду.

[25] Мошуниңға охшаш, паһишә аял Раһаб Исраил чарлиғучилирини өз өйидә күтүп, уларни башқа йол билән қачурувәткәнлиги үчүн, у охшашла иш-әмили билән һәққаний дәп жакаланған болмамду?. [26] Тән роһ болмиса өлүк болғандәк, әмәллири йоқ етиқатму өлүктур.

Тилни тизгинлишимиз керәк

3 [1] Қериндашлирим, араңлардин көп киши тәлим бәргүчи боливалмаңлар! Чүнки силәргә мәлумки, биз тәлим бәргүчиләр башқилардин техиму қаттиқ сораққа тартилимиз. [2] Чүнки һәммимиз көп ишларда хаталишип путлишимиз. Һалбуки, әгәр бириси тилда хаталашмиса, у камаләткә йәткән, пүткүл тенини тизгинләлигән адәм болиду. [3] Мана, биз атларни өзимизгә бекиндуруш үчүн ағзиға жүгән салимиз; буниң билән пүткүл тәнлирини халиған тәрәпкә буралаймиз. [4] Мана, кемиләргиму қараңлар;

2:18 **«Лекин бәзибир адәмләр: «Сәндә етиқат бар, мәндә болса әмәл бар» дәп талишиду»** — «Сәндә етиқат бар, мәндә болса әмәл бар» дегүчи бәлким «Бәзиләрдә етиқат бар, бәзиләрдә әмәлләр бар. Иккилиси бирла вақитта тәң болуши мүмкин әмәс» дегәндәк мәнании көтсәтмәкчи болуши мүмкин. 18-айәттики қалған сөзләр вә 19-22-айәтләр бәлким Яқупниң буниңға болған рәддийә жавави болалайду. **«Лекин мән: «Әмәлсиз болған етиқадиңни маңа көрситә қени?!» ... дәймән»** — бу сөз интайин кинайилик гәп, әлвәттә. Адәмниң әмәллири яки һәрикәтлири болмиса униңда немә етиқат, немә позитсийә яки немә пикир бар болғанлиғини билиш һәргиз мүмкин әмәс!

2:19 **«— Сән «Худа бир» дәп ишинисән — Барикалла! Лекин һәтта жинларму шуниңға ишиниду, шундақла қорқуп дир-дир титрәйдуғу!»** — Яқупниң бу гепи интайин кинайилик гәптур. һәтта жин-шәйтанларниң «етиқади»дин әмәл-һәрикәтләр чиқиду *(улар дир-дир титрәйду!)*. Жин-шәйтанлар Худаниң мәвжут екәнлигигә, униң «бир болғанлиғи»ға ишиниду, лекин униңға етиқат қилмайду *(таянмайду)*, әлвәттә.

2:20 **«әмәллири йоқ етиқатниң өлүк етиқат екәнлиги...»** — бәзи кона көчүрмиләрдә «әмәллири йоқ етиқатниң әһмийәтсиз етиқат екәнлиги...» дейилиду. **«әмәллири йоқ етиқатниң өлүк етиқат екәнлигини қачанму биләрсән? »** — «қачанму биләрсән?» дегәнниң башқа бирхил тәржимиси «буниңға испат халамсән?».

2:21 **«Атимиз Ибраһим өз оғли Исһақни қурбангаһ үстигә сунғанда...»** — «Атимиз Ибраһим» — Йәһудий хәлқиниң әждади һәмдә етиқат жәһәттә барлиқ етиқатчиларниң атисидур.

2:21 Яр. 22:10.

2:23 **«Мана бу иш Тәвраттики: «Ибраһим Худаға етиқат қилди. Бу униң һәққанийлиғи һесапланди» дегән язмини испатлайду, шундақла у «Худаниң дости» дәп аталди»** — Тәврат, «Яр.» 15:6 вә «2Тар.» 20:7, «Йәш.» 51:2, «Дан.» 3:35ни *(LXX)* вә «Йәш.» 41:8ни көрүң).

2:23 Яр. 15:6; Рим. 4:3; Гал. 3:6.

2:24 **«Буниңдин шуни көрәләйсиләрки, инсанлар етиқади биләнла әмәс, бәлки әмәллири билән һәққаний дәп жакалиниду»** — расул Павлус «инсанлар етиқат билән һәққаний дәп жакалиниду» дәйду *(мәсилән, «Рим.» 3:28, «Гал.» 2:16, 3:24ни көрүң)*. Расул Яқупниң сөзи Павлусниң сөзигә һеч зит әмәс, бәлки адәмниң етиқадиға мунасип иш-һәрикити яки әмәллири болмиса, бундақ етиқат һәқиқий етиқат һесапланмайду, бәлки «өлүк етиқат» *(2:17, 20, 26)* һесаплиниши керәк, дәп тәкитләйду.

2:25 **«... паһишә аял Раһаб Исраил чарлиғучилирини өз өйидә күтүп, уларни башқа йол билән қачурувәткәнлиги үчүн, у охшашла иш-әмили билән һәққаний дәп жакаланған болмамду?»** — бу вақиә «Йәшуа» 2-бапта хатириләнгән. «Ибр.» 11:31ниму көрүң.

2:25 Йә. 2:1; 6:23; Ибр. 11:31.

3:1 Мат. 7:1; 23:8; Луқа 6:37.

3:2 Зәб. 33:14; Яқ. 1:26.

шунчилик йоған болсиму, йәнә келип дәһшәтлик шамаллар тәрипидин урулуп һайдилидиған болсиму, лекин ролчи қәйәргә уларни һайдай десә, у кичиккинә бир роль арқилиқ уни халиған тәрәпкә бурайду.
[5] Шуниңға охшаш, гәрчә тил тенимизниң кичик бир әзаси болсиму, лекин толиму йоған сөзләйду. Кичиккинә бир от учқунининң чоң орманға от туташтуралайдиғанлиғини ойлап беқиңлар!
[6] Тил — дәрвәқә бир оттур; у әзалиримиз арисидин орун елип қәбиһликкә толған бир аләм болиду. У пүткүл тәнни булғиғучидур; у дозақ отидин туташтурулуп, пүткүл тәбиәтниң чақиға от туташтуриду!
[7] Чүнки һәртүрлүк һайванлар һәм учар-қанатлар, өмилигүчи һайванлар һәм деңиздики мәхлуқлар инсанийәт тәрипидин көндүрүлмәктә һәмдә көндүрүлгән еди.
[8] Амма тилни һеч ким көндүрәлмәйду; у тинимсиз рәзил бир нәрсә болуп, җанға замин болидиған зәһәргә толғандур.
[9] Биз тилимиз билән Пәрвәрдигар Атимизға шану-тәшәккүр қайтуримиз, вә йәнә униң билән Худаниң образида яритилған инсанларни қарғаймиз.
[10] Демәк, охшаш бир еғиздин һәм тәшәккүр-мубарәк һәм ләнәт-қарғаш чиқиду. И қериндашлирим, бундақ болмаслиғи керәк!
[11] Бир булақ охшаш бир көздин бирла вақитта татлиқ һәм қиртақ су чиқирамду?
[12] И қериндашлирим, әнҗир дәриғи зәйтунниң мевисини бәрмәйду, яки үзүм тели әнҗирниң мевисини берәләмду? Һәм тузлуқ булақ татлиқ сунуму чиқиралмайду.

Әрштин кәлгән һәқиқий даналиқ

[13] Араңларда ким дана вә пәмлик? Пәзиләтлик жүрүш-турушидин у даналиққа хас болған мөмин-кәмтәрлик билән әмәллирини көрсәтсун!
[14] Лекин әгәр қәлбиңларда аччиқ һәсәтхорлуқ вә жедәл-мажира болса, әнди ялған сөзләр билән һәқиқәтни йоққа чиқар-маңлар, махтанмаңлар.
[15] Бундақ «даналиқ» әрштин әмәс, бәлки дунияға, инсан тәби-ийитигә хас болуп, жин-шәйтандин кәлгәндур.
[16] Чүнки һәсәтхорлуқ вә жедәл-мажира болғанла йәрдә қалаймиқанчилиқ вә һәр хил рәзилликләр болиду.
[17] Лекин әрштин кәл-гән даналиқ болса, у алди билән пактур, у йәнә течлиқпәрвәр, хуш пеил, башқиларниң пикригә қулиқи очуқ, рәһимдил болуп, яхши мевиләр билән толған, униңда тәрәпбаз-лиқ яки сахтипәзлик йоқтур.
[18] Һәққанийлиқ уруқлири течлиқпәрвәрләр арисида чечи-лип, течлиқ ичидә мевә бериду.

3:5 Пәнд. 12:18; 15:2.
3:6 **«... у дозақ отидин туташтурулуп, пүткүл тәбиәтниң чақиға от туташтуриду!»** — «пүткүл тәбиәт» дегәнниң башқа бирхил тәрҗимиси: «барлиқ инсаний дуния».
3:13 Әф. 5:8.
3:14 **«лекин әгәр қәлбиңларда аччиқ һәсәтхорлуқ вә жедәл-мажира болса, әнди ялған сөзләр билән һәқиқәтни йоққа чиқармаңлар, махтанмаңлар»** — «махтанмаңлар» дегәнликниң мәнаси болса: ««мәндә даналиқ бар» демәңлар».
3:14 Рим. 13:13.
3:15 **«Бундақ «даналиқ» әрштин әмәс...»** — грек тилида «бундақ «даналиқ» жуқуридин әмәс». **«бәлки дунияға ... хас болуп...»** — грек тилида «йәр-зиминға ... хас болуп» дейилиду. **«бундақ «даналиқ» әрштин әмәс, бәлки дунияға, инсан тәбиийитигә хас болуп, жин-шәйтандин кәлгәндур»** — «дуния» яки «бу дуния» болса, Тәврат-инжил бойичә, Худаға қарши чиққан, Шәйтан тәрипидин башқурулған пүткүл бир системини көрситиду *(4-бапни көрүң)*. «Инсан тәбиийитигә хас» грек тилида «җанлиқ» дегән сөз билән ипадилиниду. Мошу йәрдики грек тилидики «җан» инсан шәхсиниң үч қисми *(роһ, җан, тән)*ниң бирини көрситиду. Худаға таянмиғачқа, гунакар иснанларниң өзлириниң «җенидин чиққан» әқил-парасәтлири вә ой-пикирлири Худаниң Роһидин чиққан болмиғачқа, һәргиз Худаниң көңлидикидәк болмайду («Римлиқларға»дики «кириш сөз»имизни көрүң.
3:15 1Кор. 2:6, 7.
3:16 1Кор. 3:3; Гал. 5:20.
3:17 **«лекин әрштин кәлгән даналиқ болса,...»** — грек тилида «лекин жуқуридин кәлгән даналиқ болса...».
3:18 **«һәққанийлиқ уруқлири течлиқпәрвәрләр арисида чечилип, течлиқ ичидә мевә бериду»** — «һәққанийлиқ уруқлири» дегәнлик адәмниң һаятида пәйда болған яки өсидиған һәққанийлиқни көрситиду.

«Якуп»

Бу дунияни дост тутмаслиқ

4 [1] Араңлардики уруш вә маҗиралар нәдин келип чиқиду? Бу дәл тән әзалириңлар ичидә
җәң қиливатқан арзу-һәвәслириңлардин әмәсму? [2] Силәр арзу-һәвәс қилисиләр,
лекин арзу-һәвәслириңларға еришмәйсиләр; адәм олтирисиләр, һәсәт қилисиләр,
лекин еришәлмәйсиләр; җедәл-маҗира чиқирип җәң қилисиләр. Еришмәйсиләр, чүнки
тилимәйсиләр. [3] Тилисәңларму еришәлмәйсиләр, чүнки өз арзу-һәвәслириңларни
қандуруш үчүн рәзил нийәтләр билән тиләйсиләр. [4] Әй зинахорлар! Бу дуния билән
достлишишниң әмәлийәттә Худа билән дүшмәнлишиш екәнлигини билмәмтиңлар?
Кимдиким бу дунияни дост тутмақчи болса, өзини Худаниң дүшмини қилиду.
[5] Муқәддәс язмиларда: «Худа қәлбимизгә макан қилдурған Роһ начар арзу-һәвәсләрни
қиламду?» дегән сөз силәрчә бекар дейилгәнму? [6] Лекин Худа бәргән меһри-шәпқәт
буниңдин үстүн туриду. Шуниң түпәйлидин муқәддәс язмиларда: «Худа тәкәббурларға
қаршидур, лекин мөмин-кәмтәрләргә шәпқәт қилиду» дәп йезилғандур.
[7] Шуниң үчүн, Худаға бойсунуңлар. Шәйтанға қарши туруңлар; шундақ қилсаңлар у
силәрдин қачиду. [8] Худаға йеқинлишиңлар, Худаму силәргә йеқинлишиду. Әй гуна-
карлар, гунадин қолуңларни җуюңлар; әй үҗмә көңүлләр, қәлбиңларни пак қилиңлар.
[9] Гуналириңларға қайғу-һәсрәт чекиңлар, һаза тутуп жиғлаңлар, күлкәңларни матәмгә,
хошаллиғиңларни қайғуға айландуруңлар. [10] Рәбниң алдида өзәңларни төвән тутуңлар
вә шундақ қилғанда У силәрни үстүн қилиду.

Қериндашлар үстидин һөкүм қилмаслиқ

[11] И қериндашлар, бир-бириңларни сөкмәңлар. Кимдиким қериндишини сөксә яки униң
үстидин һөкүм қилса, Тәврат қануниниму сөккән вә униң үстидин һөкүм қилған боли-
ду. Шундақ қилип қанун үстидин тоғра-натоғра дәп һөкүм қилсаң, қанунға әмәл қилғу-
чи әмәс, бәлки өзәңни униң үстидин һөкүм қилғучи қиливалған болисән. [12] Қутқузушқа

4:1 Рим. 7:23; 1Пет. 2:11.
4:3 Мат. 20:22; Рим. 8:26.
4:4 **«Әй зинахорлар! Бу дуния билән достлишишниң әмәлийәттә Худа билән дүшмәнлишиш екәнлигини билмәмтиңлар?»** — мошу йәрдики «зинахорлар» шүбһисизки, көчмә мәнада яки бәлким әйни мәнада болуши мүмкин. Көчмә мәнада «Худаға вапасизлар» дегәнни билдүриду. Бу сөз башқа ишлар *(пул, байлиқ һоқуқ, мәнсәп, һәр хил һәвәсләр)*ни Худаниң орниға қойғанлиқни көрситиду. Бу һәқиқий бутпәрәсликтур, бу Худа алдида зинахорлуққа охшаш болиду.
4:4 Юһ. 15:9; Гал. 1:10; 1Юһа. 2:15.
4:5 **«Худа қәлбимиздә макан қилдурған Роһ...»** — Өз Муқәддәс Роһини көрситиду. Грек тилида «У қәлбимизгә макан қилдурған Роһ...». **«Муқәддәс язмиларда: «Худа қәлбимизгә макан қилдурған Роһ начар арзу-һәвәсләрни қиламду?» дегән сөз силәрчә бекар дейилгәнму?»** — бу сөзниң өзи Тәвраттин беваситә тепилмайду, бәлким расул Яқупниң Тәвраттики көп айәтлириниң мужәссәмләштүрүлгини болуши мүмкин. Башқа бир хил тәржимиси: «Худа қәлбимизгә салған *(муқәддәс)* Роһ бизниң Худағила садақәтмән болушимизни қаттиқ арзу қилиду».
4:5 Чөл. 11:29.
4:6 **«Лекин Худа бәргән меһри-шәпқәт буниңдин үстүн туриду»** — бу сөзниң мәнаси бәлким «бу яман арзу-һәвәслиримиз, нәпс-тамахорлуғимиз үстидин ғәлибә қилиш үчүн, Худа бизгә көп күч-қудрәт бериду» дегәнлик болуши мүмкин. **«Худа тәкәббурларға қаршидур, лекин мөмин-кәмтәрләргә шәпқәт қилиду»** — «Пәнд.» 3:34.
4:6 Пәнд. 3:34; 1Пет. 5:5.
4:7 Әф. 4:27; 1Пет. 5:9.
4:8 **«Әй гунакарлар, гунадин қолуңларни җуюңлар; әй үҗмә көңүлләр, қәлбиңларни пак қилиңлар»** — бу «үҗмә көңүлләр» бәлким Худа билән вә бу дуния билән тәң дост болайли дегүчиләрни көрситиду.
4:9 Мат. 5:4.
4:10 Аюп 22:29; Пәнд. 29:23; Мат. 23:12; Луқа 14:11; 18:14; 1Пет. 5:6.
4:11 **«кимдиким қериндишини сөксә яки униң үстидин һөкүм қилса, Тәврат қануниниму сөккән вә униң үстидин һөкүм қилған болиду...»** — «Тәврат қануниниму сөккән ... болиду» — мошу йәрдә расул Яқупниң көздә тутқан «Тәврат қануни» болса жуқурида тилға алған униңдики «хошнаңни өзәңни сөйгәндәк сөйгин» дегән әмир болуши керәк. Бу сөзләр бәзидә «Тәврат қануниниң җәвһири» дейилиду. **«Шундақ қилип қанун үстидин тоғра-натоғра дәп һөкүм қилсаң, қанунға әмәл қилғучи әмәс, бәлки өзәңни униң үстидин һөкүм қилғучи қиливалған болисән»** — инсанниң бәхитлик несивиси Худаниң сөзи үстидин *(«тоғра, натоғра!» дәп)* һөкүм чиқириш әмәс, бәлки уни иман билән қобул қилип итаәт қилишта тепилиду, әлвәттә!

вә һалак қилишқа қадир болған, қанун Түзгүчи вә һөкүм Қилғучи пәқәт бирдур! Шундақ екән, сән башқилар үстидин һөкүм қилғидәк зади кимсән?

Өзәңни Худа демә!

[13] Һәй, «Бүгүн яки әтә палани-пүкүни шәһәргә баримиз, у йәрдә бир жил туруп, тиҗарәт
қилип пайда тапимиз» дегүчиләр буниңға қулақ селиңлар! [14] Әй әтә немә болидиған-
лиғини билмәйдиғанлар, һаятиңлар немигә охшайду? У худди ғил-пал пәйда болуп
йоқап кетидиған бир парчә туман, халас. [15] Буниң орниға, «Рәб буйруса, һаят болсақ,
уни қилимиз, буни қилимиз» дейишиңлар керәк. [16] Лекин әнди силәр һазир ундақ
йоған гәплириңлар билән махтинисиләр. Бундақ махтинишларниң һәммиси рәзил
иштур. [17] Шуниңдәк кимдиким мәлум яхши ишни қилишқа тегишлик дәп билип туруп
қилмиған болса, гуна қилған болиду.

Байларни агаһландуруш

5 [1] Әй байлар, қулақ селиңлар! Бешиңларға чүшидиған күлпәтләр үчүн дад-пәряд
көтирип жиғлаңлар. [2] Байлиғиңлар чирип кәтти, кийим-кечигиңларни күйә йәп
кәтти,[3] алтун-күмүчлириңларни болса дат басти, бу дат қиямәттә өзәңларға қарши
гувалиқ берип, гөшүңларни отта көйдүрүлгәндәк йәветиду. Силәрниң байлиқларни
топлишиңлар ахирқи күнләрдә болди! [4] Мана, етизлиғиңларда ишләп һосул
жиққанларға хиянәт қилип иш һәқлирини бәрмәй кәлдиңлар. Бу тутувелинған һәқ
үстүңлардин пәряд көтәрмәктә, шуниңдәк ормичиларниң налә-пәрядлири самави
қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдигарниң қулиқиға йәтти. [5] Силәр бу дунияда
һашамәтчилик вә әйш-ишрәт ичидә яшап келиватисиләр. Қойлар боғузлаш күнигә
тәйярланғандәк, силәрму боғузлиниш күнигә өзәңларни бордап келиватисиләр.
[6] Силәр һәққаний болғучини гунаға мәһкүм қилип, өлтүрүп кәлдиңлар; у силәргә қар-
шилиқ көрсәтмәйду.

4:13 Луқа 12:18.
4:14 **«У худди ғил-пал пәйда болуп йоқап кетидиған бир парчә туман, халас»** — «бир парчә туман» яки «бир парчә ис-түтәк».
4:14 Йәш. 40:6; 1Кор. 7:31; Як. 1:10; 1Пет. 1:24; 1Юһа. 2:17.
4:15 Рос. 18:21; 1Кор. 4:19; Ибр. 6:3.
4:17 Луқа 12:47.
5:1 Пәнд. 11:28; Ам. 6:1; Луқа 6:24; 1Тим. 6:9.
5:3 **«алтун-күмүчлириңларни болса дат басти»** — расул Яқуп бу айәтләрдә байларниң бешиға кәлгүсидә чүшидиған җазани алликачан йүз бәргәндәк тәрздә көрситиду. **«Силәрниң байлиқларни топлишиңлар ахирқи күнләрдә болди!»** — башқа бир тәрҗимиси: «Чүнки силәр бу ахир заманда байлиқ топлаш биләнла болуп кетиватисиләр!». Қандақла болмисун, уларниң байлиқлири «ахирқи күнләрдә» топланған болуп, улар булардин анчә узун һозур алалмайду.
5:3 Мат. 6:19; Рим. 2:5.
5:4 Лав. 19:13; Қан. 24:14.
5:5 **«Силәр бу дунияда һашамәтчилик вә әйш-ишрәт ичидә яшап келиватисиләр»** — «бу дунияда» грек тилида «йәр йүзидә». Демәк, бейиштә ундақ раһәтлик һаяттин бәһримән болмайсиләр. **«Қойлар боғузлаш күнигә тәйярланғандәк, силәрму боғузлиниш күнигә өзәңларни бордап келиватисиләр»** — «өзәңларни бордап келиватисиләр» грек тилида «жүрәклириңларни бордап келиватисиләр». Бу үч бислиқ сөз болуп: *(1)* өзәңлар интайин һашамәтлик, әйш-ишрәтлик турмуш өткүздуңлар; *(2)* көңлүңларни таш қилдиңлар *(мәсилән, «Йәш.» 10:6 вә 63:17ни көрүң)*; *(3) (кинайилик мәнада)* «боғузлаш күни» *(қиямәт куни)*гә өзәңларни «бордап» яхши тәйярлидиңлар».
5:5 Аюп 21:13; Луқа 16:19,25.
5:6 **«Силәр һәққаний болғучини гунаға мәһкүм қилип, өлтүрүп кәлдиңлар; у силәргә қаршилиқ көрсәтмәйду»** — «һәққаний болғучи» *(1)* Мәсиһни яки *(2)* һәққаний адәмләрни көрситиду. Бизниңчә һәққаний адәмләрни көрситиду, чүнки грек тилида «өлтүрүш» дегән пеил көп қетимлиқ өлтүрүшләрни көрситиши мумкин. Әнди немишкә «һәққаний болғучилар» әмәс, бәлки «һәққаний болғучи» дәйду? Бизниңчә расул Яқуп Мәсиһ Әйсаниң Өз мөмин бәндилиридә туруватқанлиғини, улар билән бир болғанлиғини тәкитләшни халайду *(«Пәнд.» 14:31, 17:5 вә «Рос.» 9:4ни көрүң)*. Расул Яқуп шу чағларда «һәққаний Яқуп» дәп атилатти вә кейин Йерусалимдикиләр тәрипидин өлтүрүветилди *(миладийә 60-жилларда)*.

Сәвир-тақәт вә дуа

[7-8] Шуңа, қериндашлар, Рәбниң қайта келидиған күнигичә сәвир-тақәт қилип туруңлар. Мана, дехан киши йәрниң есил мевисини күтиду; йәр дәсләпки вә кейинки ямғурларға муйәссәр болғичә уни интизарлиқ билән сәвир-тақәт ичидә күтиду. Силәрму сәвир-тақәт қилип қәлбиңларни мустәһкәм қилиңлар. Чүнки Рәбниң қайта келиши йеқинлап қалди.
[9] Қериндашлар, өзәңлар сораққа тартилмаслиғиңлар үчүн бир-бириңлардин ағрин-
маңлар; мана, Сорақ Қилғучи ишик алдида туриду. [10] Пәрвәрдигарниң намида сөзли-
гән бурунқи пәйғәмбәрләрниң қандақ азап-оқубәт тартқанлиғи, шундақла сәвир-тақәт
қилғанлиғини үлгә қилиңлар. [11] Биз мана мошундақ сәвир-тақәт билән бәрдашлиқ бәр-
гәнләрни бәхитлик дәп һесаплаймиз. Аюпниң азап-оқубәткә қандақ сәвир-тақәт билән бәрдашлиқ бәргәнлигини аңлиғансиләр вә Пәрвәрдигарниң униңға ахирқи қилғинини, шундақла «Пәрвәрдигарниң ич-бағри шәпқәт вә рәһимдиллиқ билән толған»лиғини көргәнсиләр.
[12] Әнди и қериндашлирим, әң муһими, қәсәм қилмаңлар — нә асман нә зимин нә һеч қандақ башқа нәрсиләрниң нами билән қәсәм қилғучи болмаңлар, бәлки «болиду» десәңлар һәқиқий «болиду» болсун, «яқ» десәңлар һәқиқий «яқ» болсун. Шундақ қилғанда, Худаниң җазасиға чүшмәйсиләр.

Дуа тоғрилиқ

[13] Араңларда азап тартқучи киши барму? У дуа қилсун. Хошал жүрүватқанлар барму? У
күй-мәдһийә нахшилирини ейтсун. [14] Араңларда ағриқ-силақлар барму? Улар җамаәт-
ниң ақсақаллирини чақиртип кәлсун; улар Рәбниң намида униң бешиға май сүрүп мә-
сиһ қилип дуа қилсун. [15] Шундақ қилип иман-ишәш билән қилинған дуа бимарни сақай-
тиду, Рәб уни орнидин турғузиду. Әгәр бимар гуналарни қилған болса, булар кәчүрүм
қилиниду. [16] Шуниң үчүн өткүзгән гуналириңларни бир-бириңларға иқрар қилиңлар

–«У силәргә қаршлиқ көрсәтмәйду» дегән баян бәлким Худаниң мөмин бәндилириниң характерини һәмдә уларниң аҗиз-аний екәнлигини көрситишиму мүмкин.

5:7-8 **«дехан киши йәрниң есил мевисини күтиду; йәр дәсләпки вә кейинки ямғурларға муйәссәр болғичә уни интизарлиқ билән сәвир-тақәт ичидә күтиду»** — «дәсләпки ямғурлар» Исраилда 10- яки 11-айда йеғип, йәрни юмшақ қилип һайдашқа тәйярлайду, андин чечилған уруқларни үндүрүшкә түрткә болиду. «Кейинки ямғурлар» болса 3- яки 4-айда йеғип, әтиязлиқ зираәтләрни пишириш ролини ойнайду. Шуңа һәр бир дехан «кейинки ямғур»ға тәшнадур, улар уни бәк қәдирләйду. **«... Силәрму сәвир-тақәт қилип қәлбиңларни мустәһкәм қилиңлар. Чүнки Рәбниң қайта келиши йеқинлап қалди»** — бу 7-8-айәтләр үстидә «қошумчә сөз»имиздә тохтилимиз.

5:11 **«Аюпниң азап-оқубәткә қандақ сәвир-тақәт билән бәрдашлиқ бәргәнлигини аңлиғансиләр вә Пәрвәрдигарниң униңға ахирқи қилғинини... көргәнсиләр»** — «Пәрвәрдигарниң униңға ахирқи қилғини» демәк, Худаниң ахирида Аюпниң һаятини қандақ бәрикәтләп, яхши орунлаштурғанлиғи. **«Пәрвәрдигарниң ич-бағри шәпқәт вә рәһимдиллиқ билән толған»** — бу сөзләр «Мис.» 34:6, «Нәһ.» 9:17, «Зәб.» 85:15, 102:8-9, 14, «Йо.» 2:13дә хилму-хил шәкилдә көрүлиду.

5:11 Чөл. 14:18; Аюп 1:21 ,22; 42:10-17; Зәб. 102:8-9; Мат. 5:11.

5:12 Мат. 5:34; 2Кор. 1:17, 18.

5:13 **«Араңларда азап тартқучи киши барму? У дуа қилсун. Хошал жүрүватқанлар барму? У күй-мәдһийә нахшилирини ейтсун»** — бу сөз бәлким җамаәтниң ибадәт сорунлиридики әһвалини көздә тутиду. Демәк, җамаәт сорунлирида қериндашларниң һәм жиғлаш һәм хошал болуш әркинлиги болушиға тоғра келиду. Амма бу сөзләр қериндашлар ялғуз қалғанда охшашла инавәтлик болиду, әлвәттә!
–Кейин у ағриқ қериндашниң әһвали тоғрилиқ сөзләйду.

5:13 Әф. 5:19; Кол. 3:16.

5:14 **«Араңларда ағриқ-силақлар барму? Улар җамаәтниң ақсақаллирини чақиртип кәлсун; улар Рәбниң намида униң бешиға май сүрүп мәсиһ қилип дуа қилсун»** — «мәсиһ қилиш» тоғрилиқ «Тәбирләр»дики изаһатимизни көрүң. Мошу йәрдә май һеч қандақ дориниң ролида әмәс, бәлки ақсақалларниң қоллирини бимарниң бешиға тәккүзүши билән уларниң бимар билән бирликтә екәнлигини ипадиләш үчүн һәмдә униңға Муқәддәс Роһниң кесәлни сақайтиш қудритини әслитиш үчүн болиду.

5:14 Мар. 6:13.

вә шипалиқ тепишиңлар үчүн бир-бириңларға дуа қилиңлар. Һәққаний адәмниң дуаси
зор күч вә чоң үнүмгә егидур. [17] Иляс пәйғәмбәрму бизгә охшашла инсаний тәбиәтлик
еди. У ямғур яғмисун дәп ихлас билән дуа қилди; нәтиҗидә, зиминға үч жил алтә ай һеч
ямғур яғмиди. [18] Андин у йәнә дуа қилди вә ямғур қайта яғди, йәрму һосул-мевисини
йәнә бәрди.
[19] Қериндашлирим, араңларда бириси һәқиқәттин чәтнигән болса, вә йәнә бириси уни
һәқиқәткә қайтурса, [20] Мошундақ киши шуни билсунки, гунакар кишини азған йолидин
қайтуруп әкәлгүчи шу кишиниң җениниң өлүмдин қутулушиға вә нурғун гуналарниң
йепип қоюлишиға сәвәпчи болиду.

5:17 **«Иляс пәйғәмбәрму бизгә охшашла инсаний тәбиәтлик еди»** — «инсаний тәбиәтлик» дегән ибарә мошу йәрдә адәмниң һессият, хошаллиқ вә қайғулирини көрситиду.
5:17 1Пад. 17:1; Луқа 4:25.
5:18 1Пад. 18:45.
5:19 Мат. 18:15; Гал. 6:1-2
5:20 **«Мошундақ киши шуни билсунки, гунакар кишини азған йолидин қайтуруп әкәлгүчи шу кишиниң җениниң өлүмдин қутулушиға вә нурғун гуналарниң йепип қуюлишиға сәвәпчи болиду»** — «өлүмдин қутулуш» дегән ибарә «мәңгүлүк өлүм» *(дозақ)* яки бу дунияդин кетишини көрситәмду? Бизниңчә расул бу гунакарниң «**җениниң** қутулуши»ни тәкитлигәчкә, мәңгүлүк өлүмни көрсәтсә керәк.
–Әгәр «өлүм» бу дунияդин кетиш болса «1Юһ.» 5:16-17дә яки «Рос.» 5-бапта хатириләнгәндәк Худаниң еғир гунаға патқан етиқатчиларниң бешиға чүширидиған җазасини көрситиду.
–«Нурғун гуналарниң йепип қоюлуши» — бәлким *(1)* бу гунакар кишиниң гуналириниң кәчүрүм қилинишини вә *(2)* у кишиниң башқилар алдида уятқа қалмаслиғини вә *(3)* у кишиниң гунайиниң башқиларниму гунаға путлаштуруп қоюшиниң алдини елишини көрситиши мүмкин.
5:20 Пәнд. 10:12; 11:30; 1Пет. 4:8.

Қошумчә сөз

Хәтниң муәллипи қайси Яқуп?

Бу хәтни язған расул «Яқуп» дегән ким? Инҗилда бир нәччә «Яқуп» тилға елинған. Әнди улардин қайсисиниң ушбу хәтниң муәллипи екәнлиги тоғрилиқ һәр қайси дәвирләрдә өткән алимлар үч хил пикирдә болған. Булар: —

(1) Яқупни Юһаннаниң акиси, Мәсиһниң алаһидә чақирған он икки расулиниң бири, шундақла Өзигә әң йеқин үч расули (Петрус, Юһанна, Яқуп) ичидики Яқуп, дегән қараш («Мат.» 4:21, 10:2, 17:1, «Мар.» 5:37). Бу көзқарашниң мүмкинчилиги йоқ дәп қараймиз; чүнки бу Яқуп Мәсиһниң асманға көтирилишидин анчә узун өтмәйла өлтүрүлгән еди («Рос.» 12:2). Бу вақиә миладийә 44-жили йүз бәргән болуши мүмкин.

(2) Уни Мәсиһниң чақирған он икки расули ичидики иккинчи Яқуп дегән қараш («Мат.» 10:2, «Мар.» 3:18, «Луқа» 6:15, «Рос.» 1:13). Амма бу айәтләрдә Яқуп «Алфеусниң оғли» дәп тилға елиниду. Наһайити рошәнки, ушбу хәтниң муәллипи Йерусалимдики җамаәт ичидә йетәкчи болған, «Рос.» 12:17 вә 15:13дә тилға елинған Яқуп еди; бу кишини расул Павлусму «Гал.» 1:19, 2:9, 2:12дә тилға алиду; у «Рәбниң укиси» дәп атилиду. Бу киши қандақму бирла вақитта һәм «Алфеусниң оғли» һәм «Рәбниң укиси» болалайду? Әшу вақитларда «ука» (грек тилида «қериндаш») бәзидә иккинчи яки үчинчи туққан дегәнни билдүрәтти. Бирақ Инҗилда буниңдин мисал тапалмидуқ. Алайлуқ, гәрчә Йәһия пәйғәмбәр Мәсиһниң иккинчи туққини яки нәврә акиси болсиму, һәргиз «Мәсиһниң акиси» дейилмәйду.

(3) Бу хәт Йәһудий етиқатчиларға болған алаһидә ғәмхорлуқ билән йезилғанлиғи үчүн, хәтниң муәллипи «Рос.» 12:17 вә 15:13 вә «Гал.» 1:19, 2:9, 2:12дә тилға елинған, Йерусалимдики җамаәттә йетәкчи болған Яқуп дегән қараш. Бу пикиргә қошулимиз. Җисманий җәһәттә униң Мәсиһ Әйсаниң укиси екәнлигигә ишинимиз (грек тилида «ака» вә «ука» бирла сөз билән ипадилиниду). Бу үчинчи көзқарашни қобул қилмиғанлар төвәндики икки қарши испатни көрситиду: —

(1) (биринчи қарши испат яки көзқараш) — ««Юһ.» 7:1-13тә Рәбниң укилири дәсләптә униң Мәсиһ-Қутқазғучи екәнлигигә ишәнмигән, дәп баян қилинған».

Һалбуки, «Юһанна» 7-бапта көрситилгән ишларниң вә Мәсиһниң өлүмдин тирилишиниң арилиғида Яқупта (вә бәлким укиси Йәһудадиму) чоқум чоң бир өзгириш йүз бәрди; чүнки Рәб тирилгәндин кейин Яқупқа көрүнди «1Кор.» 15:7). Шу чағда у етиқатчи болмиған болса ундақ вақиә йүз бәрмигән болатти, дәп қараймиз («Юһ.» 14:18-24). Демәк, шу чағда Яқуп етиқатчи еди.

(2) (иккинчи қарши испат яки көзқараш) — «У чағда у етиқатчи болсиму, Мәсиһниң әслидә талливалған он икки расулидин болмиғачқа, Инҗилдики бу хәтниң муәллипи болалмайтти; чүнки у расул әмәс еди (пәқәт расулларниң хәтлирила нопузлуқтур)».

Бундақ көзқараш бойичә, расул болуштики шәрт Мәсиһ Йәһия пәйғәмбәр тәрипидин суға чүмүлдүрүлгәндин башлап, Униң хәлиқ алдидики хизмәтлиридә Униңға үзлүксиз һәмраһ болуши керәк еди. Бу пикир расул Петрусниң «Расулларниң паалийәтлити» 1:22-23дә хатириләнгән сөзлиригә асаслинип оттуриға қоюлған.

Һалбуки, «Коринтлиқларға (2)»дики «қошумчә сөз»имиздә көрсәткинимиздәк, Петрусниң бу сөзлирини (Муқәддәс Роһсиз ейтилғачқа) мутләқ тоғра дәп ейтип кәткили болмайду. Чүнки кейин башқа адәмләр Рәб тәрипидин расуллуққа талланған вә Рәб Әйса тирилгән яки асманға көтирилгәндин кейин, мошу адәмләргә Өзи көрүнгән вә уларни чақирған, дәп ишинимиз («1Кор.» 15:7-8ни көрүң). Булар ичидә Павлус, Барнабас, Андронкус вә Юниялар бар еди («Рим.» 16:7).

Шуниңға охшаш, гәрчә «Йәһуда» өз хетидә өзини «расул» дәп атимиған болсиму, Мәсиһ тәрипидин расуллуққа чақирилған еди. Йәһуда өз хетидә кәмтәрлик билән өзини «расул» яки «Рәбниң иниси» әмәс, бәлки пәқәт «Яқупниң иниси» дәп атиған.

Бәзи ишәшлик кона тарихлар бойичә, Яқуп Йерусалимдикиләр арисида «һәққаний Яқуп» дегән нам билән тонулған, ушбу хәтниң муәллипи Йерусалимдики Йәһудий һөкүмдарлар тәрипидин миладийә 68-жиллирида чалма-кесәк қилип өлтүрүлгән.

Хәтниң мәхсити үстидә йәнә бир нәччә кәлимә сөз

Әнди немишкә Яқуп бу мәктупни алаһитән Йәһудий етиқатчиларға язиду? Немишкә хәт Йәһудий әмәсләргә яки Йәһудий әмәс жамаәтләргә қаритилмиған? Әмәлийәттә бу мәсилә үстидә мошу йәрдә толуқ тохталсақ, көп сәһипә ажритишқа тоғра келиду, лекин биз пәқәт төвәндики мунасивәтлик икки ишнила көрситимиз: —

(1) Худа бәзидә хизмәткарлирини алаһитән мәлум бир гуруппа яки мәлум топтики кишиләргә (һәтта өз жамаити ичидә) өз хәвирини йәткүзүшкә чақириду (мәсилән, «Гал.» 2:7-8ни көрүң). Рошәнки, Яқуп хуш хәвәрни алаһитән Йәһудий хәлқигә йәткүзүшкә чақирилған еди.

(2) «Расулларниң паалийәтлири»дә хатириләнгән дәсләпки жамаәтниң тарихидин шуни еник билимизки, Йәһудий етиқатчилар үчүн Худаниң Мәсиһдә болған «йеңи әһдә»дики улуқ вәдилириниң өзлиригә сунулғандин башқа, йәнә Йәһудий әмәсләргиму сунғанлиғини қобул қилиши яки етирап қилиши интайин тәс еди (Худаниң падишалиғиға өзимиз билән тәң муйәссәр болған, лекин бизгә нисбәтән қобул қилиш тәс болған мәлум милләтләрдин болған етиқатчилар барму?). Бу Йәһудий ишәнгүчиләр Йәһудий болмиған ишәнгүчиләр билән анчә арилашмай, өзлириниң «синагог»лиридила (2:2) жиғилатти («синагог» болса әслидә Йәһудийларниң өзлиригә хас болған «жиғилиш» тәшкили шәкли еди).

Улар Худаниң сехий кәңчилигини қобул қилмиғини билән, Худа уларни ташливәткән әмәс, бәлки уларни мәғрурлуқ-нәпсанийәтчилик, ачкөзлүк, милләтпәрәслик, каж жаһиллиғидин, бир-бири үстидин һөкүм чиқиришқа амрақлиғидин, төһмәтхорлуқ вә сахтипәзлигидин қутқузуш үчүн уларниң арисиға Яқупдәк бир нәччә адәмләрни турғузған. Яқуп бәзидә уларға етиқатсизларға сөз қилғандәк сөз қилиду (мәсилән, 2-бап, 3-бап, 4:4, 4:8, 5:1-6ни көрүң). Әгәр улар у ейтқандәк техичә бу дунийдики байлиқларға вә байларға қизиқидиған, йәнила бир-бирини сөкүп төһмәтхорлуқ қилидиған, бу дунийдикиләрниң тәстиқиға муһтаж болуп жүридиған болса, (4:4-10) «шаһанә қанун», йәни Худаниң көңлини ипадилигән «Өзәңни сөйгәндәк хошнаңни сөйгин» дегән әмирни техи чүшәнмигән болса, ундақта Яқупниң

уларға Йәһудий болмиған қериндашларға муһәббәт көрситишини дәвәт қилиши бәрибир беһудилик болатти.

2:8

«**Муқәддәс язмилардики «Хошнаңни өзәңни сөйгәндәк сөй» дегән шаһанә қанунға һәқиқий әмәл қилсаңлар, яхши қилған болисиләр**»

«**Шаһанә қанун**» дегән бу интайин қизиқ ибарини төвәндикидәк бәш җәһәттин чүшиниш мүмкин: —

(1) Бу әмирни бизниң падишаһимиз Рәб Әйса Мәсиһ шәхсән (Муса пәйғәмбәргә чүширилгән қанунни нәқил қилип) бизгә тапшурған; шуниң үчүн «**шаһанә қанун**» дәп ейтилиду (мәсилән, «Мат.» 19:19, 22:39);

(2) Бизниң падишаһимиз Рәб Әйса Мәсиһ Өзи мошу әмиргә әмәл қилиши билән бизгә шаһанә үлгә қалдурди;

(3) Пәқәт Худаниң алдида шаһанә орунға көтирилгән, (1:9-10), «падиша қилинған» («1Кор.» 4:8), Муқәддәс Роһта маңидиған кишиләрла шу «**Хошнаңни өзәңни сөйгәндәк сөй**» дегән улуқ «**шаһанә әмир**»гә әмәл қилалайду;

(4) Худаниң мөмин бәндилири Униң һәқиқий алийҗанаб вә шаһанә көзқаришида болуп, башқиларға қилған муамилисидә, мошу дуниядики байлиқ-кәмбәғәллик пәриқлирини нәзиригә алмайду;

(5) Бу әмирни («**Пәрвәрдигар Худайиңни пүткүл қәлбиң билән сөйгин**» дегән әмир билән тәң) Муса пәйғәмбәргә чүширилгән қанундики барлиқ әмирләр ичидә «әң улуқ», шундақла «**шаһанә қанун**» дәп һесаплаш керәк («Мат.» 22:38-39).

Бу чүшәнчиләрниң һәммисини тоғра, дәп қараймиз.

3:1

«**Қериндашлирим, араңлардин көп киши тәлим бәргүчи болувалмаңлар! Чүнки силәргә мәлумки, биз тәлим бәргүчиләр башқилардин техиму қаттиқ сорақҗа тартилимиз**»

Бу айәткә қариғанда, йәни «(кәлгүсидә) **башқилардин техиму қаттиқ сорақҗа тартилимиз**» дегәнгә қариғанда, «Мәлум қериндашниң җамаәт ичидә тәлим бәргүчи ролини өз үстигә елишиға зади немә түрткә болалайду?» дәп соришимиз мүмкин. Расул Павлус бизгә: «**Билим болса адәмни көрәңлитиду**» дәп әслитиду («1Кор.» 8:1). Әгәр Худа бизгә билим тапшурған болса, У бизгә ишинип мошу билимни бизгә аманәт қилған, шундақла бәлким У бизниң уни хата йолда ишлитишимизгә тәвәккул қилған. Мәсилән, Униң сөзидин пайдилинип башқилар алдида йоғанчилиқ қилип, өзлиримизни «үстүн қойғанлиғимиз»ни («мән сәндин көп билимән» дәп) испатлаш қатарлиқлар. Билимниң йәнә бир хәтири барки, биз бу билимниң өзини Худаниң орниға қоюп, Худадин үстүн қоюшимиздин ибарәт болиду (әмәлийәттә, Худа бизгә ата қилған һәр бир бәхит-

бәрикәттә шундақ хәтәр бар). Әпсуслинарлиғи шуки, тарихта вә бәлким һазирму хелә көп адәмләрниң җамаәт ичидә напак яки натоғра позитсийиләр билән «тәлим бәргүчи болувалған»лиғи пакиттур. Бундақ кишиләрниң напак нийәтлири уларниң қилмишлирида рошән болиду.

Натоғра нишанлардин яки позитсийәрләрдин төвәндикиләрни байқидуқ:

(1) Худаниң сөз-каламини өз мәнпәитигә буриғанлиғи. Мәсилән: «Мана мән Худаниң хизмәткаримән. Маңа «сәдиқә» бәрсиңиз, Худа чоқум сизни һәссиләп бәрикәтләйду» дәйдиғанлар.

(2) Бәзиләр Худаниң сөз-каламиға мувапиқ тәлим бәргән болсиму, түп нийити башқиларниң иззәт-һөрмитигә яки меһир-муһәббитигә еришиштин ибарәт болиду. Бәзидә ундақ қериндашлар илгири һеч ким маңа һөрмәт яки муһәббәт билдүрмигән дәп һес қилип кәлгән. Шуңа улар дайим башқилар (ата-аниси, уруқ-туққанлири, дост-ағинилири, җамаәттикиләр)ниң нәзиридә «Мана мән инавәтлик кишимән, чүнки мәндә билим бар» дәп көрүнүшкә тиришип-тирмишиватиду. Әмәлийәттә ундақ қериндашлар муқәддәс китапниң биринчи дәрсини, йәни «һәр биримиз Худа алдида аллиқачан «алаһидә бир шәхс»» дегәнни техи өзләштүрмигән. Чүнки **һәр биримиз** һәммигә Қадир Худа тәрипидин яритилған, Униң тәрипидин сөйүлгән болуп, Униң алдида бебаһа қиммәтликтурмиз. «**Мәсиһ Әйса мән үчүн пида болди**» («Гал.» 2:20)! Мошундақ «өзини көрситиш»тики түрткә болса өзимизниң Худа тәрипидин һәқиқәтән сөйүлгәнлигимизни билмәслигимиздин чиқиду.

(3) Башқилардин һөрмәт издәп, һоқуқвазлиқ қилиш вә башқилардин үстүнлүк талишип, башқиларға баш болуш.

(4) Бәзиләрниң гәрчә муқәддәс язмилардин бәргән тәлими яхши болсиму, жүрүш-турушлири бәргән тәлимигә уйғун кәлмәйду. Ундақ кишиләр һеч үн чиқармиса яхши болатти; чүнки улардин тәлим алғанлар: «Бу тәлим дәрвәқә қайил қиларлиқ болсиму, тәлим бәргәнләрниң өзи униңға анчә итаәт қилмайдикән, әһмийитсиз тәлим екән» дәп, шу тәлим бәргүчиләрниң сәвәвидин езип, гунаға патиду. Етиқатсизлар бу ишларни аңлап Рәбниң тәлимини мазақ қилиду.

Яқупниң агаһландурушлири мошундақ сәвәпләрдин «тәлим бәргүчи болсам» дегүчиләрни сәгәкләштүрсә керәк. Әнди зади қандақ нийәт Худаниң җамаитигә «тәлим бәргүчи» болушқа мунасип келиду?

Қайтуридиған җававимиз интайин аддий — тәлим бәргүчи болай дегән нийәт һәр қандақ ишимизда тегишлик болған нийәткә охшаш болуши керәк — йәни, меһир-муһәббәтниң түрткисидин болған болуши керәк. Униң ичидә, «Худаға Өз намиға лайиқ болған шан-шәрәп кәлтүрүш» түрткиси болиду. Худаниң җамаитидә «тәлим бәргүчи болай» дегән киши Худаға: «Билимәнки, җамаәттә тәлим беришим билән Сән мени қаттиқрақ бирхил сорақҗа тартисән. Лекин қериндашлар Худаниң толуқ вәһийидин, Мәсиһ бизгә ата қилишқа кәлгән йеңи һаяттин бәһримән болуши үчүн, бу қаттиқрақ сорақниң бешимға чүшүшигә разимән» дегән киши болиду. Әслидә дейишниң һаҗити болмаслиғи керәк еди, лекин әскәртип өтүшимизгә тоғра келидуки, биз башқиларға үгәткән һәммә һалқилиқ нәрсиниң авал өз һаятлиримизда һәқиқәт екәнлигини

испатлиған болушимиз лазимдур. Биз йәнә Худа сөз-калами арқилиқ өзимизгә аян қилғанлиридин һалқип кәтмәслигимиз керәк. Мәлум бир иштин хәвәримиз болмиса, башқиларниң алдида «билмәймән» дейиштин қорқмаслиқ керәк. Яқуп дәл мошу хәттә бизни әсләткинидәк (1:5-8, 3:13-18, 4:10), биз кичик пеил болсақ Худа Өзи бизгә үгитиду.

Йәнә қошуп ейтишимизға тоғра келидуки, җамаәттә тәлим бәргүчиниң мәсъулийитини зиммисигә алғанлар (Худа җамаитигә шундақ тәлим бәргүчиләрни ата қилғай!) һәтта дәслипидә натоғра түрткиләр болмисиму, қәлбини егәливалған, Шәйтанниң шу түрткилири билән аздурушлириға учриши мүмкин. «**«Мән чиң тирәп турмақтимән» дегән киши өзиниң жиқилип кетишидин һези болсун!**» («1Кор.» 10:12).

5:7-8

«**Шуңа, қериндашлар, Рәбниң қайта келидиған күнигичә сәвир-тақәт қилип туруңлар. Мана, дехан киши йәрниң есил мевисини күтиду, йәр дәсләпки вә кейинки ямғурларға муйәссәр болғичә сәвир-тақәт билән интизар болиду. Силәрму сәвир-тақәт қилип қәлбиңларни мустәһкәм қилиңлар. Чүнки Рәбниң қайта келиши йеқинлап қалди**»

Пәләстиндә «**дәсләпки ямғурлар**» күздә, онинчи айда яғиду. Бу ямғурлар йәрни һайдашқа тупрақни юмшитип тәйярлайду вә йеңи чечилған уруқларға қувәт бериду. Барлиқ дехан достларға мәлум болғинидәк, йәр һайдаш еғир иш, болупму ямғур яққан вақтида шундақ: «**һорун дехан қишта йәр һайдимас; жиғим вақтида у йоқлуқта қелип ашлиқ тиләр**» («Пәнд.» 20:4).

Үчинчи, төртинчи ай йеқинлап кәлгинидә дехан киши «**кейинки ямғурлар**»ға тәшна болуп дуа қилиду. Бу кейинки ямғурлар һосулни толуқ пишириду. Мол яққан «**кейинки ямғурлар**» болсила, мол һосулға капаләтлик қилиду.

Рәббимиз Әйса мошу «Инҗил дәври»ниң бешида Муқәддәс Роһини мол төкүши билән нурғун кишиләр Худаниң падишалиғиға кирди. Жуқириқи айәтни оқуғинимизда биздә мундақ бир үмүт пәйда болиду: — Әгәр Инҗил дәвриниң бешида «**дәсләпки ямғурлар**»дәк Муқәддәс Роһ шунчә мол төкүлгән болса, «Инҗил дәври» ахирлашқанда «**кейинки ямғурлар**» боламду? — демәк, Рәбниң келиши йеқин кәлгәндә у қайтидин моллуқ билән Муқәддәс Роһини төкүп, нурғунлиған хәлиқ падишалиғиға һосулдәк киргүзүләмду? «Вәһий»гә қошулған «қошумчә сөз»имиздики «7-бап — кәйнигә қараш — «дәһшәтлик азап-оқубәт»тин чиққан мевә (һосул)» дегән изаһатларни көрүң.